

# BIJLAGE

Voor water is de klimaatverandering een zeer bepalende invloed die extra alertheid vraagt. Niet alleen op het gebied van de waterveiligheid, maar ook op het gebied van wateroverlast en watertekort. Reden om hier daarom nu al op te anticiperen.

## Temperatuur

Tussen 1901 en 2013 nam de gemiddelde temperatuur in De Bilt met 1,8°C toe. Het grootste deel van de toename (1,4°C) vond plaats tussen 1951 en 2013. In de KNMI'14-klimaatscenario's wordt voorspeld dat die trend doorzet. De verwachting is dat de opwarming in de winter zelfs nog iets hoger wordt.

## Neerslagtekort

We zien daarnaast dat er in het vroege voorjaar of in de vroege zomer geen of vrijwel geen neerslag valt. De kans op toenemende neerslagtekorten in voorjaar en zomer wordt groter. Door actief water aan te voeren en te beregenen kan het neerslagtekort voor een deel worden aangevuld, maar de vraag blijft hoe lang is er nog voldoende schoon zoet water beschikbaar. Voor Hollands Kroon, een gemeente met veel agrarische bedrijvigheid is dat reden tot zorg.

## Neerslagintensiteit

De neerslagintensiteit en de verdeling daarvan over het jaar is van invloed op het ontstaan van zowel watertekort als wateroverlast. De tendens is dat er in de herfst en winter gemiddeld meer neerslag valt en in de zomer minder. Heftige neerslag in korte tijd (clusterbuien) neemt toe.

## Zeespiegelstijging

In de twintigste eeuw is de zeespiegel aan de Nederlandse kust met gemiddeld 1,8 mm/jaar gestegen. Naar verwachting gaat dat de komende eeuw sneller. De versnelling van de zeespiegelstijging komt vooral doordat de ijskappen op Antarctica en Groenland sneller smelten en daardoor het verhogen van het niveau van het oceanwater.

## Bodemdaling

Naast de zeespiegeldaling speelt er zich een geologisch proces af. In het westen van Nederland daalt de bodem al eeuwen. Samen met de veranderingen in zeespiegel en neerslagintensiteit heeft de bodemdaling een belangrijke invloed op ons waterbeheer.